

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

U Izveštaju o napretku Srbije u evropskim integracijama naglašeno više pitanja na kojima je angažovan USAID BEP

Evropska komisija svake godine usvaja svoj „paket proširenja“ – skup dokumenata u kojima se objašnjava njena politika u pogledu proširenja Evropske unije. Ovaj paket obuhvata i Strategiju proširenja, u kojoj se navodi šta treba učiniti u budućnosti i sumira napredak koji je ostvarila svaka država kandidat. [Izveštaj o napretku](#) Srbije objavljen je 10. novembra: u njemu se daje ocena toga šta je Srbija učinila tokom protekle godine i navode smernice o prioritetima za dalje reforme. Opšta ocena ispunjenosti ekonomskih kriterijuma jeste da je „Srbija [...] umereno pripremljena u pogledu razvoja funkcionalne tržišne privrede. Dobar napredak je ostvaren u rešavanju određenih slabosti politike i potrebno je očuvati pozitivan zamah u daljem sprovođenju strukturnih reformi.“

USAID BEP je bio ključni partner Vladi Srbije u više oblasti naglašениh u izveštaju Evropske komisije:

- Nedavno usvojen **Zakon o inspeksijskom nadzoru** pohvaljen je zbog uloge koju je odigrao u pojednostavljenju administrativnih procedura, unapređenju poštovanja propisa, borbi protiv sive ekonomije i smanjenju administrativnog opterećenja. U izveštaju se navodi da se novim zakonom „uvodi sistem procene rizika i bolja koordinacija između različitih administrativnih tela“. Takođe se naglašava da „[s]provođenje novih propisa i pravila tek treba da se testira.“

- U izveštaju Evropske komisije naglašava se unapređenje procedura za **izdavanje građevinskih dozvola**. „Jedno značajno poboljšanje bilo je uvođenje novog integrisanog postupka za izdavanje građevinskih dozvola („jedinstveni šalter“); njegovo sprovođenje je u većini slučajeva znatno smanjilo vreme koje je potrebno za dobijanje dozvole. Uspostavljanje sistema za elektronsko izdavanje dozvola planirano je do 2016. godine.“ Navodi se i da je Zakon „dao dobre rezultate, pošto se broj građevinskih dozvola utrostručio, a vreme potrebno za njihovo izdavanje smanjilo“, ali i da su potrebni dodatni napor da bi se obezbedila pravilna primena ovog propisa. USAID BEP je bio vodeći partner Vladi Srbije u reformi sistema za izdavanje građevinskih dozvola.
- U izveštaju se pruža podrška naporima koje je USAID BEP uložio u smanjenje tereta **parafiskalnih nameta**: navodi se da Srbija treba da bolje uredi sistem parafiskalnih taksi i naknada u okviru mera potrebnih za poboljšanje „poslovnog okruženja, posebno za mala i

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

srednja preduzeća“. U izveštaju se naglašava da država tek treba da predloži pristup kojim bi se obezbedili nadzor i kontrola nad ovim naknadama, koje naplaćuju prvenstveno lokalne samouprave i regulatorna tela. USAID BEP nastavlja da pruža pomoć Ministarstvu finansija u izradi izmena i dopuna propisa kojima se ukidaju ili umanjuju konkretne naknade.

- Evropska komisija u svom izveštaju podržava i napore USAID BEP da Vladi Srbije pomogne da razvije transparentan okvir za **državnu podršku privatnom sektoru** i u tom smislu preusmeri podršku efikasno ostvarenja horizontalnih ciljeva poput pomoći za mala i srednja preduzeća i istraživanje i razvoj.
- U izveštaju se naglašava i potreba unapređenja **upravljanja javnim investicijama**, pri čemu se navodi da je „[f]izička infrastruktura [...] ozbiljno pogođena godinama nedovoljnog investiranja i potrebni su udruženi naporu kako bi se pokrenule privatne i javne investicije.“ Takođe se ističe da „[p]ostoji jasna potreba da se povećaju javne investicije, poboljša priprema i ubrza sprovođenje javnih projekata, posebno onih uključenih u jedinstveni pregled prioriteta projekata Srbije i EU.“ USAID BEP pruža podršku Vladi Srbije da izradi nov sistem za upravljanje javnim investicijama.
- U izveštaju se naglašava potreba za daljim unapređenjem **izrade republičkog budžeta**. Srbija ima srednjoročni budžetski okvir, ali strategije nisu usaglašene sa njim. Nedavno je uvedeno programsko budžetiranje, ali potrebno je obezbediti odgovornost rukovodilaca da bi ovaj pristup bio delotvoran. USAID BEP saraduje sa Ministarstvom finansija na izradi i sprovođenju novog sistema programskog budžetiranja.
- Evropska komisija naglašava i potrebu da Vlada unapredi **koordinaciju javnih politika i integraciju planiranja i budžetiranja**. U izveštaju se navodi: „U praksi je koordinisanje politika usmereno na formalna, proceduralna pitanja više nego na suštinska, a od suštinskog značaja je jasnija podela nadležnosti između Generalnog sekretarijata, Sekretarijata za javne politike i novih „jedinica za isporuku“ u kabinetu predsednika Vlade. Planiranje politika nije sistemski povezano sa srednjoročnim fiskalnim planiranjem.“ USAID BEP pruža podršku za integraciju planiranja i budžetiranja na republičkom nivou.
- Nedostatak adekvatnog **pristupa izvorima finansiranja** za privatni sektor – a naročito mala i srednja preduzeća – naglašava se kao jedan od najznačajnijih problema privrede. U izveštaju se navodi da je privatni sektor nedovoljno razvijen i da njegov rad ometaju slabost pravne države i neadekvatan pristup izvorima finansiranja. Zatim se iznosi da finansijskim sektorom i dalje dominiraju komercijalne banke, uglavnom u stranom vlasništvu, koje drže više od 90 odsto svih sredstava. Međutim, bankarski sektor se i dalje suočava sa brojnim izazovima, uključujući i slab kreditni rast i visok nivo problematičnih plasmana (tzv. NPL). „MSP obezbeđuju preko 70% zaposlenosti, ali doprinose sa samo 53% od ukupne bruto dodate vrednosti. MSP ostaju u nepovoljnom položaju u odnosu na velika preduzeća i

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

preduzeća u državnom vlasništvu koja primaju državnu pomoć. Mala i srednja preduzeća su najviše pogođena lošim pristupom finansijama u Srbiji. Ograničen napredak je postignut u pogledu razvoja finansijskih instrumenata orijentisanih ka MSP.“ USAID BEP nastavlja napore usmerene ka unapređenju pristupa malih i srednjih preduzeća izvorima finansiranja i zadobijanju podrške Narodne banke Srbije za donošenje propisa kojima će se omogućiti poslovanje nebankarskih finansijskih institucija na tržištu Srbije. USAID BEP saraduje i sa Ministarstvom privrede u pogledu mera koje se mogu preduzeti da se unapredi državna finansijska podrška za MSP.

Evropska komisija apostrofira i nekoliko oblasti na koje bi Srbija trebalo da se usredsredi i u narednoj godini, a u kojima USAID BEP nastavlja da pruža podršku reformama:

- Srbija treba da nastavi da unapređuje poslovno okruženje, naročito kada je reč o poslovanju MSP.
- Srbija treba da unapredi pristup malih i srednjih preduzeća izvorima finansiranja. Kako bi se omogućio pristup sredstvima pod jednostavnijim i povoljnijim uslovima, „[p]otrebno je razviti i uvesti sveže finansijske instrumente da bi se promenio dugi trend kreditne stagnacije.“
- Država treba da predloži mere politike kojima bi se omogućio određeni nivo nadzora i kontrole nad parafiskalnim nametima, koje naplaćuju prvenstveno lokalne samouprave i regulatorna tela.
- Javne rasprave treba da obuhvataju širu javnost i da budu u realnijim vremenskim okvirima kako bi se svim zainteresovanim stranama omogućilo da daju svoj kvalitativan doprinos. Ovo je posebno neophodno kod nacarta zakona koji imaju veliki ekonomski i društveni uticaj. Potrebno je delotvornije praćenje sprovođenja usvojenog zakonodavstva i strateških dokumenata.